

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa
(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang
Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm
Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu
Sài Gòn 1998

--- o0o ---

Tập 23
QUYÊN THỨ 552
HỘI THỨ TƯ

Phẩm
BẠN LÀNH
Thứ 22 - 2

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Vì tức Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chăng? Thiện Hiện! Chẳng phải. Bạch Thế Tôn! Vì là Bát-nhã Ba-la-mật-đa có pháp khá được năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chăng? Thiện Hiện! Chẳng phải.

Bạch Thế Tôn! Vì tức Bát-nhã Ba-la-mật-đa không năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chăng? Thiện Hiện! Chẳng phải. Bạch Thế Tôn! Vì là Bát-nhã Ba-la-mật-đa không, có pháp khá được năng

**hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng? Thiện Hiện!
Chẳng phải.**

**Bạch Thế Tôn! Vì tức không năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải.
Bạch Thế Tôn! Vì là không có pháp khá được năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng? Thiện Hiện!
Chẳng phải.**

Bạch Thế Tôn! Vì tức không năng hành không chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải. Bạch Thế Tôn! Vì là không có pháp khá được năng hành không chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải.

**Bạch Thế Tôn! Vì tức Bát-nhã Ba-la-mật-đa năng hành không chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải.
Bạch Thế Tôn! Vì là Bát-nhã Ba-la-mật-đa có pháp khá được năng hành không chẳng? Thiện Hiện!
Chẳng phải.**

**Bạch Thế Tôn! Vì tức sắc năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải.
Bạch Thế Tôn! Vì là sắc có pháp khá được năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng? Thiện Hiện!
Chẳng phải.**

Bạch Thế Tôn! Vì tức thọ tướng hành thức năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng? Thiện

Hiện! Chẳng phải. Bạch Thế Tôn! Vì lìa thọ tướng hành thức có pháp khá được năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chăng? Thiện Hiện! Chẳng phải.

Bạch Thế Tôn! Vì tức sắc không năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chăng? Thiện Hiện! Chẳng phải. Bạch Thế Tôn! Vì lìa sắc không có pháp khá được năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chăng? Thiện Hiện! Chẳng phải.

Bạch Thế Tôn! Vì tức thọ tướng hành thức không năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chăng? Thiện Hiện! Chẳng phải. Bạch Thế Tôn! Vì lìa thọ tướng hành thức không có pháp khá được năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chăng? Thiện Hiện! Chẳng phải.

Bạch Thế Tôn! Vì tức sắc năng hành không chăng? Thiện Hiện! Chẳng phải. Bạch Thế Tôn! Vì lìa sắc có pháp khá được năng hành không chăng? Thiện Hiện! Chẳng phải.

Bạch Thế Tôn! Vì tức thọ tướng hành thức năng hành không chăng? Thiện Hiện! Chẳng phải. Bạch Thế Tôn! Vì lìa thọ tướng hành thức có pháp khá được năng hành không chăng? Thiện Hiện! Chẳng phải.

Bạch Thế Tôn! Vì tức sắc không năng hành không chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải. Bạch Thế Tôn! Vì lià sắc không, có pháp khá được năng hành không chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải.

Bạch Thế Tôn! Vì tức thọ tướng hành thức không năng hành không chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải. Bạch Thế Tôn! Vì lià thọ tướng hành thức không có pháp khá được năng hành không chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải.

Bạch Thế Tôn! Vì tức tất cả pháp năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải. Bạch Thế Tôn! Vì lià tất cả pháp có pháp khá được năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải.

Bạch Thế Tôn! Vì tức tất cả pháp không năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải. Bạch Thế Tôn! Vì lià tất cả pháp không, có pháp khá được năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải.

Bạch Thế Tôn! Vì tức tất cả pháp năng hành không chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải. Bạch Thế Tôn! Vì lià tất cả pháp có pháp khá được năng hành không chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải.

Bạch Thế Tôn! Vì tức tất cả pháp không năng hành không chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải. Bạch Thế Tôn! Vì lìa tất cả pháp không, có pháp khá được năng hành không chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải.

Bấy giờ, Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Nếu vậy, các Bồ-tát Ma-ha-tát dùng những pháp nào năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa và năng hành không?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Người thấy có pháp năng hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa và năng hành không chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng thấy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Người thấy có Bát-nhã Ba-la-mật-đa và thấy có không là chỗ sở hành Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng thấy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Người chỗ chẳng thấy pháp, pháp này khá được chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng được.

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Pháp chẳng khá được đó, có sanh diệt chẳng? Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng sanh diệt.

Phật bảo: Thiện Hiện! Người chỗ chẳng thấy chỗ pháp chẳng được, bấy nhiêu thật tướng tức là Vô sanh pháp nhẫn của Bồ-tát. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát trọn nên Vô sanh pháp nhẫn như thế, bèn đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề kham được nhận ký.

Thiện Hiện! Phải biết Bồ-tát Ma-ha-tát này đối Phật mười lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả và mười tám pháp Phật bất cộng thấy vô lượng vô biên công đức hơn hết, gọi kẻ hành giả năng như thật tinh tiến. Nếu năng tu hành tinh tiến như thế mà chẳng được trí Vô thượng Chánh đẳng giác, trí nhất thiết tướng, đại trí, diệu trí, Nhất thiết trí trí, trí đại thương chủ, không có lẽ ấy.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát bởi vì pháp tánh tất cả pháp không sanh đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề được nhận ký chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải.

Bạch Thế Tôn! Các Bồ-tát Ma-ha-tát bởi vì pháp tánh tất cả pháp có sanh đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề được nhận ký chẳng? Thiện Hiện! Chẳng phải.

Bạch Thế Tôn! Các Bồ-tát Ma-ha-tát bởi vì pháp tánh tất cả pháp có sanh không sanh đối Phật

**Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề được nhận ký chãng?
Thiện Hiện! Chãng phải.**

Bạch Thế Tôn! Các Bồ-tát Ma-ha-tát bởi vì pháp tánh tất cả pháp chãng có sanh chãng không sanh đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề được nhận ký chãng? Thiện Hiện! Chãng phải.

Bấy giờ, Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Nếu vậy các Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề được kham nhận ký?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Người thấy có pháp đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề được nhận ký chãng?

Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chãng thấy. Tôi chãng thấy pháp đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề được kham nhận ký. Cũng chãng thấy pháp đối Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có kể năng chứng, thời chứng, xứ chứng và do đây chứng, hoặc pháp sở chứng đều cũng chãng thấy. Vì có sao? Vì tất cả pháp đều vô sở đắc. Đối trong pháp vô sở đắc năng chứng, sở chứng, thời chứng, xứ chứng và do đây chứng bất khả đắc vậy.

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi đối tất cả pháp vô sở đắc, chẳng khởi nghĩ này: Ta đối Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề sẽ năng chứng được. Ta dùng pháp ấy với thời như vậy, ở xứ như vậy, chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

HỘI THỨ TƯ

Phẩm
THIÊN CHỦ
Thứ 23

Bấy giờ, Thiên Đế Thích thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế rất là sâu thẳm khó thấy khó biết?

Phật bảo Thiên Đế Thích rằng: Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Kiền Thi Ca! Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế rất là sâu thẳm, Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế khó thấy khó biết.

Kiền Thi Ca! Vì hư không sâu thẳm nên Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế rất là sâu thẳm. Vì hư không khó thấy khó biết nên Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế khó thấy khó biết. Vì có sao? Kiền Thi Ca! Vì Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế tự tánh xa lìa đều vô sở hữu, như hư không vậy.

Khi ấy, Thiên Đế Thích lại thưa Phật rằng: Các loại hữu tình chẳng ít căn lành năng đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm khó thấy khó biết như thế, chăm lòng lắng nghe, thọ trì đọc tụng, tinh siêng tu học, suy nghĩ đúng lý, rộng vì hữu tình phân biệt giải nói?

Bấy giờ, Phật bảo Thiên Đế Thích rằng: Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Kiền Thi Ca! Các loại hữu tình chẳng ít căn lành năng đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm khó thấy khó biết như thế, chăm lòng lóng nghe, thọ trì đọc tụng, tinh siêng tu học, suy nghĩ đúng lý, rộng vì hữu tình phân biệt giải nói, hoặc năng biên chép rộng cho lưu khắp. Các hữu tình này được công đức vô lượng.

Kiền Thi Ca! Giả sử tất cả hữu tình ở trong châu Thiệm bộ đây thảy đều trọn nên mười thiện nghiệp đạo. Nơi ý hiểu sao? Các hữu tình này công đức nhiều chăng?

Thiên Đế Thích thưa: Bạch Thế Tôn! Rất nhiều. Bạch Thiện Thệ! Rất nhiều.

Phật bảo: Kiền Thi Ca! Có các thiện nam tử thiện nữ nhân đối kinh điển Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm đây chăm lòng lóng nghe, thọ trì đọc tụng, tinh siêng tu học, suy nghĩ đúng lý, rộng vì hữu tình phân biệt giải nói, hoặc năng biên chép rộng cho lưu khắp. Các thiện nam tử thiện nữ nhân này chỗ được nhóm phước hơn công đức trước trăm bội là hơn, ngàn bội là hơn, cho đến cực số bội cũng lại là hơn.

Bấy giờ, trong hội có một Bí-sô sẽ bảo Thiên Đế Thích rằng: Kiền Thi Ca! Nếu các thiện nam tử

thiện nữ nhân đối kinh điển Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm đây chăm lòng lắng nghe, thọ trì đọc tụng, tinh siêng tu học, suy nghĩ đúng lý, rộng vì hữu tình phân biệt giải nói, hoặc lại biên chép rộng cho lưu khắp. Các thiện nam tử thiện nữ nhân này chỗ được nhóm phước hơn nơi nhân giả.

Thiên Đế Thích nói: Các thiện nam tử thiện nữ nhân này sơ một phát tâm hãy hơn nơi tôi, hướng đối kinh điển Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm ấy chăm lòng lắng nghe, thọ trì đọc tụng, tinh siêng tu học, suy nghĩ đúng lý, rộng vì hữu tình phân biệt giải nói, hoặc còn biên chép rộng cho lưu khắp. Bí-sô! Phải biết Bồ-tát Ma-ha-tát này chỗ được nhóm phước cũng hơn tất cả thế gian, trời, người, a-tổ-lạc thấy sở hữu công đức.

Bí-sô! Phải biết Bồ-tát Ma-ha-tát này chỗ được nhóm phước chẳng những hơn khắp thế gian, trời, người, a-tổ-lạc thấy sở hữu công đức, cũng hơn tất cả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác sở hữu công đức.

Bí-sô! Phải biết Bồ-tát Ma-ha-tát này chỗ được nhóm phước chẳng những hơn khắp tất cả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác sở hữu công đức, cũng hơn tất cả Bồ-tát Ma-ha-tát xa lìa Bát-

nhã Ba-la-mật-đa phương tiện khéo léo làm nhà thí chủ lớn tu hạnh bố thí.

Bí-sô! Phải biết Bồ-tát Ma-ha-tát này chỗ được nhóm phước cũng hơn tất cả Bồ-tát Ma-ha-tát xa lìa phương tiện khéo léo Bát-nhã Ba-la-mật-đa thường tu học viên mãn nhóm giới: tịnh giới thanh tịnh, tịnh giới không khuyết, tịnh giới không hở, tịnh giới không tạp, tịnh giới không ướ.

Bí-sô! Phải biết Bồ-tát Ma-ha-tát này chỗ được nhóm phước cũng hơn tất cả Bồ-tát Ma-ha-tát xa lìa phương tiện khéo léo Bát-nhã Ba-la-mật-đa, thường chỗ tu học an nhẫn viên mãn, vắng vẻ viên mãn không sân không hận cho đến cháy cây cũng không tâm hại, an nhẫn rất ráo.

Bí-sô! Phải biết Bồ-tát Ma-ha-tát này chỗ được nhóm phước cũng hơn tất cả Bồ-tát Ma-ha-tát xa lìa phương tiện khéo léo Bát-nhã Ba-la-mật-đa, thường chỗ tu học dũng mãnh tinh tiến, chẳng bỏ then chốt ách yếu không lười nhác, không hèn kém nghiệp thân ngữ ý tinh tiến viên mãn.

Bí-sô! Phải biết Bồ-tát Ma-ha-tát này chỗ được nhóm phước cũng hơn tất cả Bồ-tát Ma-ha-tát xa lìa phương tiện khéo léo Bát-nhã Ba-la-mật-đa, thường chỗ tu học tinh lực đáng yêu, tinh lực đáng ưa,

tĩnh lực dũng mãnh, tĩnh lực an trụ, tĩnh lực tự tại, tĩnh lực viên mãn.

Bí-sô! Phải biết Bồ-tát Ma-ha-tát này chỗ được nhóm phước cũng hơn tất cả Bồ-tát Ma-ha-tát xa lìa phương tiện khéo léo Bát-nhã Ba-la-mật-đa, thường chỗ tu học các căn lành khác.

Bí-sô! Phải biết Bồ-tát Ma-ha-tát này đúng như nói tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, vì có phương tiện khéo léo, nên đều hơn tất cả thế gian trời người a-tổ-lạc thấy, cũng hơn tất cả Thanh văn Độc giác, cũng hơn tất cả chúng Bồ-tát Ma-ha-tát xa lìa phương tiện khéo léo Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Sở dĩ vì sao? Vì Bồ-tát Ma-ha-tát này đúng như nói tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm tùy chuyển rất ráo. Bồ-tát Ma-ha-tát này năng nói được giống tánh Nhất thiết trí trí khiến chẳng dứt tuyệt, thường chẳng xa lìa bạn lành chơn tịnh là chư Phật, Bồ-tát. Bồ-tát Ma-ha-tát này tu hành tịnh hạnh thù thắng như thế thường chẳng xa lìa tòa diệu Bồ-đề, uốn dẹp chúng ma, chế các ngoại đạo. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi học như thế phương tiện khéo léo thường hay cứu vớt các loại hữu tình chìm bùn phiền não. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi học như thế phương tiện khéo

léo thường học pháp sở nên học chúng Bồ-tát Ma-ha-tát, chẳng học pháp sở nên học Thanh văn Độc giác thừa thầy.

Bí-sô! Phải biết Bồ-tát Ma-ha-tát này đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm khi học như thế, các chúng thiên thần đều rất vui mừng. Bốn Vương hộ đời đều lãnh Thiên chúng đi đến chỗ kia cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen, đồng nói lên lời này: Hay thay, Đại sĩ! Nên siêng tinh tiến học pháp sở nên học chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát, chớ học pháp sở nên học Thanh văn Độc giác thừa thầy. Nếu học được như thế mau được ngồi yên tòa diệu Bồ-đề, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác trước nhận bốn bát bốn Thiên vương hiến, Ngài cũng sẽ nhận như xưa bốn Đại thiên vương dâng lên bốn bát, chúng tôi cũng sẽ dâng. Bí-sô! Phải biết Bồ-tát Ma-ha-tát này khi học như thế Thiên đế chúng tôi hay lãnh Thiên chúng đi đến chỗ kia, cúng dường cung kính, tôn trọng ngợi khen, huống các Thiên thần mà chẳng đến chỗ kia.

Bí-sô! Phải biết Bồ-tát Ma-ha-tát này khi học như thế, tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát cùng các trời, rồng, a-tổ-lạc thấy thường theo hộ niệm. Do nhân duyên

đây, Bồ-tát Ma-ha-tát này, tất cả thế gian hiểm nạn nguy khốn, thân tâm buồn khổ đều chẳng xâm hại. Thế gian sở hữu bốn đại trái nhau, các thứ bệnh tật ở trong thân đều hẳn không thể có, chỉ ngoại trừ trọng nghiệp chuyển hiện chịu nhẹ.

Bí-sô! Phải biết Bồ-tát Ma-ha-tát này đúng như nói tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm phương tiện khéo léo được công đức đời hiện như thế thấy, công đức đời sau vô lượng vô biên.

Khi ấy, A-nan-đà khởi nghĩ thầm này: Đế Thích thiên chủ vì tự biện tài khen nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm như thế và công đức thắng lợi các Bồ-tát, hay là sức oai thần Như Lai? Khi đó Thiên Đế Thích nhờ oai thần Phật, biết chỗ nghĩ nơi tâm A-nan-đà, thưa rằng: Thưa Đại đức! Tôi đã khen nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm và công đức thắng lợi các Bồ-tát đều là sức oai thần Như Lai.

Bấy giờ, Phật bảo A-nan-đà rằng: Như vậy, như vậy. Nay Thiên Đế Thích khen nói Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm và công đức thắng lợi các Bồ-tát, phải biết đều là thần lực Như Lai, chẳng phải tự biện tài của mình. Sở dĩ vì sao? Vì Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm và công đức thắng lợi chúng các

Bồ-tát Ma-ha-tát quyết định chẳng phải tất cả thế gian, trời, người, a-tổ-lạc thấy có thể khen nói được.

HỘI THỨ TƯ

Phẩm KHÔNG TẠP KHÔNG DỊ Thứ 24

Bấy giờ, Phật bảo A-nan-đà rằng: Nếu khi Bồ-tát Ma-ha-tát suy nghĩ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, tập học Bát-nhã Ba-la-mật-đa, tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Khi ấy tất cả ác ma thế giới Tam thiên đại thiên đều sanh do dự, đồng khởi nghĩ này: Bồ-tát Ma-ha-tát đây vì ở trung gian chứng nơi thật tế, lui đọa Thanh văn hoặc bậc Độc giác, hay tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, năng tận vị lai lợi vui tất cả?

Lại nữa, Khánh Hỷ! Nếu khi Bồ-tát Ma-ha-tát an trụ Bát-nhã Ba-la-mật-đa, khi ấy ác ma sanh buồn khổ lớn, thân tâm run sợ như trúng tên độc.

Lại nữa, Khánh Hỷ! Nếu khi Bồ-tát Ma-ha-tát tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa, khi ấy ác ma đi đến chỗ kia hóa làm các thứ sự việc đáng sợ hãi. Chỗ gọi dao gươm ác thú rắn độc lửa dữ đốt cháy bốn phương đồng khởi, muốn khiến thân tâm Bồ-tát kinh khủng mê mất tâm Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, đổi chỗ tu hành tâm sanh lui khuất, cho đến phát

khởi một niệm loạn ý chướng ngại Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, là sở nguyện thâm tâm của ác ma kia.

Bấy giờ, Khánh Hỷ bèn thưa Phật rằng: Vì các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa đều bị ác ma làm rối loạn hay có kẻ bị rối loạn, kẻ chẳng bị rối loạn?

Phật bảo: Khánh Hỷ! Chẳng phải các Bồ-tát Ma-ha-tát khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa đều bị ác ma làm rối loạn, nhưng có kẻ rối loạn, kẻ chẳng rối loạn.

Cụ thọ Khánh Hỷ lại thưa Phật rằng: Những Bồ-tát Ma-ha-tát nào khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa bị ác ma làm rối loạn, những Bồ-tát Ma-ha-tát nào khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng bị ác ma làm rối loạn?

Phật bảo: Khánh Hỷ! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát đời trước nghe thuyết Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm không lòng tin hiểu hủy chê bài báng, Bồ-tát Ma-ha-tát này khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa bèn bị ác ma làm rối loạn. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát đời trước nghe thuyết Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm có lòng tin hiểu, chẳng khởi hủy báng, Bồ-tát Ma-ha-tát này

khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng bị ác ma làm rối loạn.

Lại nữa, Khánh Hỷ! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát nghe thuyết Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm như thế, nghi ngờ do dự vì có hay không, là thật chẳng thật, Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa bèn bị ác ma làm rối loạn. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát nghe thuyết Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm như thế nơi tâm trọn không nghi ngờ do dự tin chắc thật có, Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng bị ác ma làm rối loạn.

Lại nữa, Khánh Hỷ! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát xa lìa bạn lành, bị các bạn ác thu nhận nắm giữ, chẳng nghe nghĩa xú sâu thẳm Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Do chẳng nghe nên chẳng hiểu rõ. Vì chẳng hiểu rõ nên chẳng tu tập. Bởi chẳng tu tập nên chẳng thỉnh hỏi làm sao nên tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, làm sao nên học Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa bèn bị ác ma làm rối loạn.

Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát gần kẻ bạn lành, chẳng bị bạn ác nắm giữ, được nghe nghĩa xú sâu thẳm Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Do được nghe nên mới năng hiểu rõ. Nhờ hiểu rõ nên tức tu tập được. Vì tu tập nên

mới năng thỉnh hỏi làm sao nên tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, làm sao nên học Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng bị ác ma làm rối loạn.

Lại nữa, Khánh Hỷ! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát xa lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa, thu nhận khen ngợi pháp chẳng chơn diệu, Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa là bị ác ma làm rối loạn. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát gần kề Bát-nhã Ba-la-mật-đa, chẳng nhận chẳng khen pháp chẳng chơn diệu, Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng bị ác ma làm rối loạn.

Lại nữa, Khánh Hỷ! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát xa lìa Bát-nhã Ba-la-mật-đa, đối pháp chơn diệu hủy chê phỉ báng. Bấy giờ ác ma bèn khởi nghĩ này: “Nay Bồ-tát đây cùng ta là bạn, do kia hủy báng pháp chơn diệu nên mới có vô lượng chúng các Bồ-tát mới học Đại thừa đối pháp chơn diệu cũng sanh hủy báng. Do nhân duyên đây nguyện ta viên mãn. Mặc dù có vô lượng chúng các Bồ-tát mới học Đại thừa làm bạn cùng ta, nhưng chẳng thể khiến nguyện ta mãn túc. Nay Bồ-tát này làm bạn cùng ta khiến sở nguyện ta tất cả mãn túc, vậy nên Bồ-tát đây là chơn bạn ta, ta nên thu nhận khiến tăng thể

lực”. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa là bị ác ma làm rối loạn ngay.

Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát gần kề Bát-nhã Ba-la-mật-đa, đối pháp chơn diệu ngợi khen tín thọ, cũng khiến vô lượng chúng các Bồ-tát mới học Đại thừa đối pháp chơn diệu ngợi khen tín thọ, do đây ác ma buồn rầu kinh sợ. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng bị ác ma làm rối loạn.

Lại nữa, Khánh Hỷ! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi nghe thuyết kinh điển Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm khởi lời như vậy: Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế lý thú sâu thẳm khó thấy khó biết, nào dùng tuyên nói lóng nghe, thọ trì đọc tụng suy nghĩ, tinh siêng tu học, biên chép lưu khắp kinh điển đây làm gì. Ta hãy chẳng năng được nguồn đáy kia, hưởng những kẻ phước mỏng trí cạn kia ôi! Khi đó có các vô lượng Bồ-tát thấy mới học Đại thừa, nghe kia đã nói tâm đều kinh sợ lui mất tâm Vô thượng Chánh đẳng giác, đọa nơi Thanh văn hoặc bậc Độc giác. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa liền bị ác ma làm rối loạn ngay.

Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi nghe thuyết kinh điển Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm, khởi lời như vậy: Bát-nhã Ba-la-mật-đa như thế lý thú sâu thẳm khó

thấy khó biết, nếu chẳng tuyên nói lóng nghe, thọ trì đọc tụng suy nghĩ, tinh siêng tu học, biên chép lưu khắp, mà năng chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, tất không có lẽ ấy. Khi đó có vô lượng các Bồ-tát thấy mới học Đại thừa nghe kia đã nói vui mừng nhảy nhót, liền đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa thường ưa lóng nghe, thọ trì đọc tụng cho giải thông lanh, suy nghĩ đúng lý tinh siêng tu hành, vì người diễn nói, biên chép lưu khắp cầu tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng bị ác ma kia làm rối loạn.

Lại nữa, Khánh Hỷ! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát ý mình có bao công đức căn lành khinh chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát là nói lời này: Ta năng an trụ hạnh chơn xa lìa, các người đều không. Ta năng tu tập hạnh chơn xa lìa, các người chẳng năng. Bấy giờ ác ma vui mừng nhảy nhót nói: Bồ-tát đây chính là bạn bè ta, trôi lăn sanh tử chưa có ngày ra. Sở dĩ vì sao? Vì các Bồ-tát này ý mình có bao công đức căn lành khinh khi chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát, bèn xa Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, chẳng năng tinh siêng làm trống không cảnh giới ngã. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa là bị ác ma làm rối loạn ngay.

Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng ý mình có bao công đức căn lành khinh chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát, tuy thường tinh tiến tu các pháp lành mà chẳng chấp trước các tướng pháp lành. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng bị ác ma làm rối loạn.

Lại nữa, Khánh Hỷ! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tự ý danh tánh và chỗ tu tập công đức Đĩ-đa Đầu đà, khinh thường chúng các Bồ-tát tu các pháp thắng thiện khác, tự thường khen ngợi mình, hủy chê các người khác. Thật không có các hành trạng tướng Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng quay lui mà bảo thật có, nói: Các người không danh tánh Bồ-tát, duy ta độc có. Bởi tăng thượng mạn khinh các Bồ-tát. Bấy giờ ác ma liền vui mừng lớn, khởi nghĩ như vậy: Nay Bồ-tát đây khiến cung điện cõi nước ta chẳng đến nổi trống không, tăng thêm địa ngục, bàng sanh, quỷ giới. Khi ấy ác ma giúp thần lực cho kia khiến càng tăng thêm oai thế biện tài, do đây được nhiều người tin thọ lời nói kia. Nhân đây khuyên phát đồng ác kiến kia. Ác kiến đồng rồi, theo kia học tà. Theo học tà rồi, phiền não hừng hực. Vì tâm điên đảo nên sở phát khởi các nghiệp thân ngữ ý đều năng cảm được khổ quả suy tổn chẳng thể ưa muốn được! Bởi nhân duyên đây tăng thêm địa ngục,

bàng sanh, quý giới, làm cho cung điện cõi nước ma đầy rẫy. Do đây ác ma vui mừng nhảy nhót, có làm điều gì tùy ý tự tại. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa là bị ác ma làm rối loạn ngay.

Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng ý mình có tánh danh hư dối và sở tu tập công đức Đổ-đa Đầu đà, khinh thường các chúng Bồ-tát tu các pháp thắng thiện khác, đối các công đức lia tăng thượng mạn, thường chẳng khen mình, cũng chẳng chê người, năng khéo giác biết các việc ác ma. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng bị ác ma làm rối loạn.

Lại nữa, Khánh Hỷ! Nếu khi Bồ-tát Ma-ha-tát cùng kẻ cầu Thanh văn Độc giác thừa chê hủy đấu tranh phỉ báng lẫn nhau. Khi đó ác ma thấy việc này rồi, bèn khởi nghĩ đây: Nay Bồ-tát này tuy xa Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề mà chẳng xa lắm, tuy gần địa ngục, bàng sanh, quý giới mà chẳng gần nhiều. Khởi nghĩ đây rồi tuy sanh vui mừng mà chẳng nhảy nhót. Nếu khi Bồ-tát Ma-ha-tát cùng chúng các Bồ-tát Ma-ha-tát lại sanh khinh hủy đấu tranh phỉ báng lẫn nhau, khi ấy ác ma thấy việc này rồi, bèn khởi nghĩ này: Hai Bồ-tát cực xa Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, rất gần địa ngục, bàng sanh,

quỷ giới. Khởi nghĩ ấy rồi vui mừng nhảy nhót, tăng kia thế lực khiến hai bè bạn đấu tranh luôn chẳng dứt, khiến vô lượng vô biên các hữu tình đều đối Đại thừa chán lìa hết lòng! Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa là bị ác ma làm rối loạn ngay. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát cùng kẻ cầu Thanh văn Độc giác thừa chẳng hủy khinh đấu tranh phỉ báng nhau, phương tiện hóa đạo khiến tới Đại thừa, hoặc khiến siêng tu tự thừa thắng thiện, cùng các thiện nam tử thấy cầu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề chẳng hủy miệt đấu tranh phỉ báng nhau, cùng dạy dỗ nhau tu pháp thắng thiện, mau tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, quay xe diệu pháp độ chúng hữu tình. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng bị ác ma làm rối loạn.

Lại nữa, Khánh Hỷ! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát chưa được ký chẳng quay lui Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, đối các Bồ-tát Ma-ha-tát đã được ký chẳng quay lui Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề khởi tâm tổn hại, đấu tranh khinh miệt mắng nhục phỉ báng. Bồ-tát Ma-ha-tát này tùy khởi bấy nhiêu niệm tâm chẳng nhiều ích, hoàn lui bấy nhiêu kiếp từng tu thắng hạnh, trải bấy nhiêu thời xa lìa bạn lành hoàn chịu bấy nhiêu sanh tử trói buộc.

Nếu chẳng nói bỏ tâm Đại Bồ-đề, hoàn lại bấy nhiêu kiếp mặc áo giáp hoằng thệ, siêng tu thắng hạnh không lúc gián đoạn, nhiên hậu mới bỏ lại công đức đã bị lui mất.

Bấy giờ, Khánh Hỷ bèn thưa Phật rằng: Bồ-tát Ma-ha-tát này sở khởi ác tâm, sanh tử tội khổ vì phải trôi lăn qua bấy nhiêu thời, hay ở trung gian cũng được ra khỏi? Bồ-tát Ma-ha-tát này bị lui thắng hạnh, vì phải tinh siêng qua bấy nhiêu kiếp mặc giáp hoằng thệ tu các thắng hạnh không lúc gián đoạn, nhiên hậu mới bỏ lại công đức bị lui, hay ở trung gian có nghĩa phục lại gốc?

Phật bảo: Khánh Hỷ! Ta vì Bồ-tát, Độc giác, Thanh văn nói pháp có khởi tội hoàn bổ thiện lại.

Khánh Hỷ phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát chưa được ký chẳng quay lui Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, đối các Bồ-tát Ma-ha-tát đã được ký chẳng quay lui Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề khởi tâm tổn hại, đấu tranh khinh miệt hủy nhục phỉ báng, về sau không xấu hổ ôm ác chẳng bỏ, chẳng năng đúng pháp tỏ bày hối lỗi, Ta nói loại kia ở nơi trung gian không có nghĩa khởi tội hoàn bổ thiện lại, cần bấy nhiêu kiếp trôi lăn sanh tử, xa lìa bạn lành, bị các khổ trói buộc. Nếu chẳng nói bỏ tâm

Đại Bồ-đề, cần bấy nhiêu kiếp mặc giáp hoàng thệ, siêng tu thắng hạnh không lúc gián đoạn, nhiên hậu mới bỏ lại công đức bị lui mất.

Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát chưa được ký chẳng quay lui Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, đối các Bồ-tát Ma-ha-tát đã được ký chẳng quay lui Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề khởi tâm tổn hại, đấu tranh khinh miệt hủy nhục phỉ báng, về sau sanh lòng xấu hổ chẳng buộc ác nơi tâm, liền năng đứng pháp tỏ bày hối lỗi, khởi nghĩ như vậy: “Ta nay đã được thân người khó được, ai cho đối trong lại khởi tội ác như thế mất lợi lành lớn. Ta nên nhiều ích tất cả hữu tình, ai cho đối trong phản làm suy tổn. Ta nên cung kính tất cả hữu tình như tứ thờ chủ, ai cho đối trong phản sanh kiêu mạn hủy nhục lẩn khinh. Ta nên nhẫn chịu tất cả hữu tình đánh đập quở mắng, ai cho đối kia lại đem bạo ác thân ngữ gia báo. Ta nên hòa giải tất cả hữu tình khiến kính mến nhau, ai cho lại khởi lời lẽ bực ác cùng kia trái chống. Ta nên nhẫn nại tất cả hữu tình dẫm đạp trường thời in như đường sá cũng như ruộng cầu, ai cho đối kia phản gia lăng nhục. Ta cầu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vì cứu vớt khổ lớn sanh tử hữu tình khiến được Niết-bàn an vui rất ráo, ai cho lại muốn đem khổ gia thêm. Ta nên từ nay tội đời vị lai như si như

câm, như điếc như mù, đối các hữu tình không sở phân biệt. Giả sử chém đứt đầu chân cánh tay, móc mắt cắt tai xẻo mũi xẻo lưỡi, cưa xẻ tất cả chi thể thân phần, đối hữu tình kia quyết chẳng khởi ác. Nếu ta khởi ác thời là lui hoại sở phát tâm Vô thượng Chánh đẳng giác, chướng ngăn sở cầu Nhất thiết trí trí, chẳng năng lợi ích an vui hữu tình”.

Khánh Hỷ phải biết: Bồ-tát Ma-ha-tát này Ta nói trung gian cũng có nghĩa khởi tội hoàn bổ thiện lại, chẳng cần qua lâu bấy nhiêu kiếp số trôi lăn sanh tử. Ác ma đối kia chẳng năng hoại loạn phá rối được, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Khánh Hỷ! Các Bồ-tát Ma-ha-tát cùng kẻ cầu Thanh văn Độc giác thừa chẳng nên giao thiệp. Nếu giao thiệp nhau chẳng nên ở chung. Nếu ở chung cùng chẳng nên luận nghĩa quyết chọn với kia. Sở dĩ vì sao? Vì nếu luận nghĩa quyết chọn cùng loại kia, hoặc sẽ phát khởi tâm giận dữ thảy, hoặc lại khiến sanh lời lẽ thô ác. Nhưng các Bồ-tát đối loại hữu tình chẳng nên phát sanh tâm giận dữ thảy, cũng chẳng nên khởi nói lời thô ác. Giả sử bị chém đứt đầu chân thân phần, cũng chẳng nên khởi giận dữ lời ác. Sở dĩ vì sao? Vì các Bồ-tát Ma-ha-tát nên khởi nghĩ này: Ta cầu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-

đề vì cứu hữu tình các khổ sanh tử, khiến được lợi ích an vui rất ráo, ai cho đối kia lại làm việc ác?

Khánh Hỷ phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát đối loại hữu tình khởi tâm giận dữ, phát lời thô ác, bèn ngại Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề cũng hoại vô biên pháp hạnh Bồ-tát. Vậy nên chúng Bồ-tát Ma-ha-tát muốn được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề đối các hữu tình chẳng nên giận dữ cũng chẳng nên khởi nói năng thô ác.

Bấy giờ, Khánh Hỷ bèn thưa Phật rằng: Các Bồ-tát Ma-ha-tát cùng Bồ-tát Ma-ha-tát ở chung làm sao?

Phật bảo: Khánh Hỷ! Các Bồ-tát Ma-ha-tát cùng Bồ-tát Ma-ha-tát ở chung xem nhau nên như Đại sư. Sở dĩ vì sao? Vì các Bồ-tát Ma-ha-tát lần hồi xem nhau, nên khởi nghĩ này: Kia là quen biết chơn thiện chúng ta, cùng ta làm bạn, đồng ngồi một thuyền, đồng đi một đường, đồng tới một chỗ, đồng một sự nghiệp. Chúng ta cùng kia khi học chỗ học và pháp được học, nếu do đây học đều không có khác.

Lại khởi nghĩ này: Các Bồ-tát kia vì chúng ta thuyết đạo Đại Bồ-đề tức bạn lành ta, cũng Đạo sư ta. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát kia trụ tác ý tạp, xa lìa tác

ý tương ứng Nhất thiết trí trí, ta nên đối trong chẳng học đồng kia. Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát kia là tác ý tạt, chẳng là tác ý tương ứng Nhất thiết trí trí, ta nên đối trong thường học đồng kia.

Khánh Hỷ phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát năng học được như thế, tư lương Bồ-đề mau được viên mãn, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, ở thời gian giữa không chướng không nạn.

HỘI THỨ TƯ

**Phẩm
CHÓNG MAU**

Thứ 25 - 1

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát vì tận nên học là học Nhất thiết trí trí chẳng? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát vì chẳng sanh nên học là học Nhất thiết trí trí chẳng? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát vì diệt nên học là học Nhất thiết trí trí chẳng? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát vì chẳng khởi nên học là học Nhất thiết trí trí chẳng? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát vì chẳng có nên học là học Nhất thiết trí trí chẳng? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát vì xa lìa nên học là học Nhất thiết trí trí chẳng? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát vì lìa nhiễm nên học là học Nhất thiết trí trí chẳng? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát vì hư không nên học là học Nhất thiết trí trí chẳng? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát vì pháp giới nên học là học Nhất thiết trí trí chẳng? Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát vì Niết-bàn nên học là học Nhất thiết trí trí chẳng?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế chẳng học Nhất thiết trí trí.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Duyên nào Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế chẳng học Nhất thiết trí trí?

Phật bảo: Thiện Hiện! Nơi ý hiểu sao? Phật chứng chơn như cực viên mãn nên nói gọi Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác. Như vậy chơn như khá nói là tận cho đến khá nói là Niết-bàn chẳng?

Thiện Hiện thưa rằng: Bạch Thế Tôn! Chẳng khá nói. Sở dĩ vì sao? Vì chơn như là tướng, chẳng thể nói tận cho đến chẳng thể nói là Niết-bàn.

Phật bảo: Thiện Hiện! Vậy nên Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế chẳng học Nhất thiết trí trí.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng vì tận nên học là học Nhất thiết trí trí, cho đến chẳng vì Niết-bàn nên học là học Nhất thiết trí trí. Sở dĩ vì sao? Vì Phật chứng chơn như cực viên mãn nên nói gọi Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, bấy giờ chúng được Nhất thiết trí trí chơn như chẳng tận cho đến Niết-bàn. Vậy nên, Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế là học Nhất thiết trí trí.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế là học phương tiện khéo léo Bát-nhã Ba-la-mật-đa, là học Phật địa, là học mười lục, bốn

vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng và vô lượng vô biên các Phật pháp tức là đã học Nhất thiết trí trí.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế đến bờ kia tất cả học rất ráo.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế, tất cả trời ma và các ngoại đạo đều chẳng thể đè được.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế mau được Bồ-tát chẳng lui pháp tánh.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế mau trụ bậc Bồ-tát chẳng quay lui.
Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế mau sẽ ngồi yên tòa diệu Bồ-đề.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế, đi chỗ từ Tổ Phụ Như Lai đã đi.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế tức là đã học cùng các hữu tình làm pháp nương hộ, vì là học tánh đại từ đại bi vậy.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế là học quay xe Vô thượng pháp ba phen mười hai hành tướng.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế là học để yên trăm ngàn trăm ức các cõi hữu tình khiến trụ Niết-bàn an vui rất ráo.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế là học chẳng dứt giống tánh Như Lai.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế là học mở cửa cam lồ chư Phật.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế là học an lập vô lượng vô số vô biên hữu tình trụ pháp Tam thừa.

Thiện Hiện phải biết: Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế là học thị hiện cõi chơn vô vi vắng lặng rất ráo cho tất cả hữu tình. Đây là tu học Nhất thiết trí trí.

Thiện Hiện phải biết: Kẻ học như thế hữu tình hèn kém chẳng thể học được. Sở dĩ vì sao? Vì kẻ học như thế muốn khéo cứu vớt khổ lớn sanh tử cho tất cả hữu tình, muốn khéo an lập tất cả hữu tình thắng sự rộng lớn, muốn cùng hữu tình đồng hưởng lợi ích an vui rất ráo, muốn cùng hữu tình đồng chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, muốn cùng hữu tình đồng học diệu hạnh tự lợi lợi người như thái hư không, không đoạn không tận.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế quyết định chẳng đọa trong tất cả địa ngục, bàng sanh, quý giới, a-tổ-lạc, quyết định chẳng sanh trong biên địa ít tin Phật pháp ác kiến, quyết định chẳng sanh nhà hàng thịt, nhà gánh thầy chết và các thứ dòng dõi bần cùng hèn tiệt chẳng luật nghi, quyết định chẳng sanh những nhà công xảo, kỹ nhạc, buôn bán tạp uế.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế tùy sanh chỗ nào, trọn chẳng mù điếc câm ngọng, cùi cụt tay chân, căn chi tàn khuyết, khòm lưng, lác hủi, ung thư, điên cuồng, trĩ lậu, ghẻ dữ, thân chẳng cao chẳng lùn, cũng chẳng đen sạm và không có các thứ ghẻ bệnh uế ác.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế đời đời thường được quyền thuộc viên mãn, các căn viên mãn, chi thể viên mãn, tiếng tăm trong trời, hình thể đoan nghiêm, lời nói oai nghiêm, được nhiều người kính mến.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế sanh ở chỗ nào là hại sanh mạng, là lấy chẳng cho, là hành dục tà, là nói dối gạt, là lời thô ác, là lời chia rẽ, là lời uế ác, cũng là tham dục, giận dữ, tà kiến. Quyết chẳng thu nhận tà pháp hư

vọng, chẳng dùng tà pháp mà tự sanh sống, cũng chẳng thu nhận hữu tình phá giới, ác kiến báng pháp lấy làm bạn thân.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế, trọn chẳng sanh chỗ trời Sổng lâu đắm vui ít huệ. Sở dĩ vì sao? Vì Bồ-tát Ma-ha-tát này trọn nên thế lực phương tiện khéo léo. Do thế lực phương tiện khéo léo mặc dù hăng vào được tinh lự, vô lượng và định vô sắc mà chẳng theo thế lực kia thọ sanh, vì được Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm nhiếp thọ vậy, nên trọn nên phương tiện khéo léo như thế. Ở trong các định tuy thường được vào ra tự tại mà chẳng theo thế lực các định kia thọ sanh trời Trường thọ phế bỏ tu hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế được lực thanh tịnh, vô úy thanh tịnh, Phật pháp thanh tịnh.

Cụ thọ Thiện Hiện bèn thưa Phật rằng: Nếu tất cả pháp bản tánh thanh tịnh, vì sao chúng Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế lại năng chứng được các lực thanh tịnh, vô úy thanh tịnh, Phật pháp thanh tịnh?

Phật bảo: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người đã nói. Các pháp bản lai tự tánh thanh tịnh.

Bồ-tát Ma-ha-tát này đối trong tất cả pháp bản tánh thanh tịnh, tinh siêng tu học Bát-nhã Ba-la-mật-đa sâu thẳm phương tiện khéo léo, như thật thông suốt, tâm chẳng chìm đắm, cũng không trệ ngại, xa lìa tất cả phiền não nhiễm đắm, nên nói Bồ-tát khi học như thế đối tất cả pháp lại được thanh tịnh. Do nhân duyên đây được lực thanh tịnh, vô úy thanh tịnh, Phật pháp thanh tịnh.

Lại nữa, Thiện Hiện! Mặc dù tất cả pháp bản tánh thanh tịnh, mà các dị sanh chẳng biết chẳng giác. Bồ-tát Ma-ha-tát này vì muốn khiến kia biết thấy giác nên phát siêng tinh tiến tu hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa phương tiện khéo léo, khởi nghĩ như vậy: Ta đối các pháp bản tánh thanh tịnh biết thấy giác rồi, như thật khai ngộ tất cả hữu tình khiến đối các pháp bản tánh thanh tịnh cũng biết thấy giác. Bồ-tát Ma-ha-tát này khi học như thế được lực thanh tịnh, vô úy thanh tịnh, Phật pháp thanh tịnh.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát khi học như thế, đối các hữu tình tâm hành sai khác đều năng thông suốt đến cực bờ kia, phương tiện khéo léo khiến các hữu tình biết tất cả pháp bản tánh thanh tịnh, chứng được Niết-bàn thanh tịnh rất ráo.